

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1758/2018
03.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Петар Мијановић, адвокат из ..., против тужене Аутономне покрајине Војводине, Покрајинске владе, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 737/18 од 02.04.2018. године, у седници одржаној 03.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 737/18 од 02.04.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1649/17 од 05.12.2017. године усвојен је тужбени захтев па је утврђено да је тужилца била у фактичком радном односу код тужене у периоду од 16.03. до 22.04.2015. године, а поништено је, као незаконито, решење тужене од 22.04.2015. године и тужена обавезана да тужилцу врати на рад на послове који одговарају њеној стручној спреми и радном искуству. Истом пресудом обавезана је тужена да тужилци плати 127.889,69 динара са затезном каматом почев од 01.06.2015. године до исплате, као и да у корист тужилце, на наведени износ, надлежном фонду пензијског и инвалидско и здравственог осигурања, као и Националној служби за запошљавање, уплати доприносе за обавезно социјално осигурање, по законској стопи важећој на дан уплате. Тужена је обавезана да тужилци накнади и трошкове парничног поступка од 139.466,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев за камату на трошкове поступка за период од доношења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 737/18 од 02.04.2018. године, жалба тужене је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужиља је решењем тужене од 11.03.2015. године постављена за заменика правобраниоца Аутономне покрајине Војводине, а 12.03.2015. године Гордана Пушић, Покрајински правобранилац, је електронском поштом обавестила тужиљу о постављењу и позвала је да се у понедељак наредне недеље јави на посао. Тужиља је у понедељак 16.03.2015. године ступила на рад, када је добила канцеларију, средства за рад, а задужена је и мобилним телефоном и са око 600 предмета. Међутим, тужена је 22.04.2015. године донела решење којим се тужиља разрешава дужности заменика покрајинског правобраниоца. У образложењу решења само се наводе одредбе о овлашћењима органа за доношење одлуке о именовану, постављењу и разрешењу покрајинских функционера, као и период на који се бира заменик правобраниоца, али нису дати разлози за доношење одлуке као у диспозитиву, односно разлози због којих је тужиља разрешена дужности на коју је постављена. Наведено решење тужене садржи и поуку о правном средству да против овог решења није дозвољена жалба, већ се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду.

Судови су утврдили и да је тужиља почев од 31.01.2003. године била уписана у именик адвоката Адвокатске коморе Војводине, а да је већ 18.03.2015. године, а након пријема решења тужене од 11.03.2015. године, Адвокатској комори Војводине поднела молбу којом је тражила да јој се одобри привремени престанак бављења адвокатуром, наводећи и разлоге за то (постављење за заменика правобраниоца АПВ на период од 5 година). Решењем Управног одбора Адвокатске коморе Војводине од 31.03.2015. године, овај њен захтев је одбијен, али је утврђено да су испуњени услови за престанак права на бављење адвокатуром. Међутим, по пријему решења тужене од 22.04.2015. године, којом је разрешења дужности заменика правобраниоца АПВ, тужиља је наредног дана Адвокатској комори електронском поштом доставила допис којим повлачи своју молбу, па је Управни одбор Адвокатске коморе Војводине 08.05.2015. године донео одлуку којом је ставио ван снаге своје решење од 31.03.2015. године. Судови су утврдили и да тужиља у период од 18.03.2015. године, односно од ступања на рад, до 22.04.2015. године није обављала адвокатску делатност, већ је обављала послове којима је била задужена код тужене. Висина плате коју је тужиља остварила, али није примила, за период рада код тужене од 18.03. до 22.04.2015. године, утврђена је у досуђеном износу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и поништили побијану одлуку туженог, утврдили да је тужена била у радном односу код тужене у периоду од 18.03. до 22.04.2015. године, а тужену обавезали да тужиљу врати на рад, на радно место које одговара њеној стручној спреми и искуству, као и да јој исплати зараду за наведени период рада код тужене.

Врховни касациони суд налази да је у конкретном случају правилно заснована стварна надлежност основног суда. Наиме, одредбом члана 22. став 3. Закона о уређењу судова ("Сл. гласник РС", бр. 116/08, ... и 13/16) одређено је да основни суд у првом степену, између осталог, суди у споровима поводом заснивања, постојања или престанка радног односа, о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, као и о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом. У конкретном случају предмет тужбеног захтева је поништај решења о разрешењу дужности заменика правобраниоца АПВ, што представља повреду права у вези радног односа у покрајинском органу, па Врховни касациони суд налази да ово није предмет управног спора у смислу члана 3. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ бр.111/09), већ спор који проистиче из радног односа, без обзира што је тужена приликом доношења својих одлука била у обавези да поступа у складу са правилима управног поступка.

Ревизијом тужене се неосновано указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Наиме, одредбом члана 6. став 1. Покрајинске скупштинске одлуке о Правобранилаштву Аутономне покрајине Војводине („Сл. лист АПВ“ број 37/14), прописано је да покрајински правобранилац има једног или више заменика, које поставља и разрешава Покрајинска влада, на период од пет година и може бити поново постављен. Применом одредбе члана 32. тачка 8. у вези члана 36. став 6. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинској влади („Сл. лист АПВ“ број 37/14) покрајинска влада решењем одлучује о именованима, постављењима и разрешењима покрајинских функционера које не бира скупштина.

У конкретном случају побијана одлука тужене од 22.04.2015. године, о разрешењу тужиље са дужности заменика покрајинског правобраниоца јесте донета од стране надлежног органа, у складу са цитираним приописима. Међутим, одлуке надлежног органа доносе се по правилима управног поступка, па решење између осталог садржи и образложење, које мора да садржи и разлоге на којима је таква одлука заснована. Изостанак разлога представља битну повреду поступка, а тако донету одлуку чини неправилном и незаконитом (члан 199. став 2. Закона о општем управном поступку „Сл. лист СРЈ“ бр. 33/97 и 31/01 и „Сл. гласник РС“ бр. 30/10, који је у том периоду био на снази). Право на образложену одлуку, не само суда већ и било ког државног органа који одлучује о правима и обавезама неког лица, што подразумева и одлуке о правима и обавезама запослених, као и именованих или постављених лица, произилази и из права на правно средство, које је заштићено и одредбом члана 36. став 2. Устава РС, па у судском поступку за заштиту повређеног права суд цени законитост побијане одлуке само према

оправданости разлога наведених у побијаном решењу. То значи да није довољно у образложењу одлуке навести само законске и подзаконске акате на којима се заснива надлежност органа који је одлуку донео и трајање мандата заменика правобраниоца, што представља садржину образложења у решењу тужене, већ је било неопходно навести и разлоге (основ) због којих је тужила разрешена дужности пре истека мандата. Имајући у виду да у конкретном случају тужена није поступила на овај начин, Врховни касациони суд налази да нижестепени судови основано закључују да изостанак разлога у образложењу, на којима је заснована одлука о разрешењу тужиле, тако донету одлуку чини незаконитом, па је као таква правилно поништена.

Околности које је тужена истицала у овом судском поступку, као разлог за разрешење тужиле (да није престала да се бави адвокатуром у периоду од постављења на место заменика правобраниоца), не могу бити од утицаја на другачију одлуку о законитости побијаног решења, јер се у судском поступку нису могли први пут истицати разлози за њено разрешење, управо из напред наведеног разлога да се одлука о евентуалној повреди права овде тужиле – у судском поступку може ценити само на основу разлога изнетих у одлуци тужене, као послодавца, који су у конкретном случају изостали. При том, и поред наведеног, судови су утврдили да је тужила одмах након пријема решења о постављењу, од 11.03.2015. године, поднела захтев за привремени престанак бављења адвокатском делатношћу, да јој је решењем Управног одбора Адвокатске коморе Војводине од 31.03.2015. године утврђен престанак права на бављење адвокатуром почев од 11.03.2015. године, као и да тужила, у периоду од постављења на дужност до разрешења, није обављала адвокатску делатност, већ послове којима је била задужена од стране тужене, на основу чега закључују да није ни наступио разлог који је тужена истакла у судском поступку као разлог за разрешење тужиле.

Нужна правна последица правноснажне судске одлуке о поништају решења о разрешењу је успостављање стања које је постојало пре доношења такве одлуке, што подразумева враћање на рад, ако запослени постави такав захтев. У конкретном случају тужила је изабрана на дужност заменика правобраниоца решењем тужене од 11.03.2015. године, што значи да јој мандат није истекао до момента доношења правноснажне пресуде у овој правној ствари, па има право и да се врати на ову дужност до истека свог мандата. При том, одредбом члана 6. став 2. Покрајинске скупштинске одлуке о правобранилаштву АПВ, прописано је да када заменик покрајинског правобраниоца не буде поново постављен или ако му функција престане пре истека мандата, он има право да буде распоређен на радно место правобранилачког помоћника, што за тужену ствара обавезу да у сваком случају тужилу врати на рад, на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању и способностима, како је то и одлучено побијаном одлуком.

На права, обавезе и одговорности из радних односа постављених и запослених лица, између осталог и у правобранилаштву Аутономне покрајине Војводине (до 01.12.2016. године) у спорном периоду примењивао се Закон о радним односима у државним органима („Сл. гласник РС“ број 48/91, ... и 23/13, у складу са чланом 1. и 2. истог Закона), којим је, одредбом члана 8. став 1. тачка 1,

прописано да се лице прима у радни однос у државном органу на основу акта о избору односно постављењу на функцију, а применом става 2. истог члана, радни однос се заснива даном ступања на рад лица из става 1. овог члана. У складу са наведеном законском одредбом, а према утврђеном чињеничном стању, Врховни касациони суд налази да је тужила, супротно наводима ревизије, ступањем на рад – 16.03.2015. године, а након доношења одлуке о постављењу, засновала радни однос код тужене и у истом статусу била до разрешења и престанка рада код тужене, односно до 22.04.2015. године, па је правилно и у том делу усвојен тужбени захтев (иако су судови, крећући се у оквиру постављеног тужбеног захтева, својом одлуком утврдили да је тужила у том периоду била у фактичком радном односу).

Радам у својству запосленог или постављеног лица остварује се право и на зараду (плату), чију висину су судови правилно утврдили према цени рада и коефицијенту за обрачун плате заменика правобраниоца, на коју дужност је тужила била постављена одлуком тужене, па је правилно побијаном одлуком тужена обавезана да тужиљи, за период рада, плати овако утврђену зараду.

На основу изнетог, применом члана 415. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић